

HIREK

Egy magyar tudós

Kis nemzet fiának lenni — gondolkozva felőle és érezve is — súlyos és megrendítő élmény. Egy nagy nemzet fiának talán lehetnek nagyobb megrázkódtatásai, — de a mi bánatainknak folytonossága mélyebb — s lehetnek nagy örömei, — de a mi örömeinkben mindig van még valami, ami fokozza s ez: az elégtétel. Ebbe az elégtételbe azonban mindig elvegyül egy keserű csöpp, ami megrontja az örömeiket, tudniillik, mi összehasonlítunk. Azt mondjuk büszkén és ujjongva, hogy „íme az irodalomban okvetlenül tartunk ott, ahol...“ s következnek valamely nagy nemzet. Vagy: „a képzőművészetekben hál' Istennek, fel tudunk mutatni olyan eredményeket mint akár...“ és következnek egy másik nagy nemzet.

Annyi megaláztatás után és szorongatásaink közepette időnkint, hol itt, hol ott, veregetik meg a vállunkat, — néha leereszkedően, máskor őszintén — de mindig felülről lefelé, — mért hiszen vállat vergetni másképpen nem lehet. Hol itt, hol amott, röppen fel az árbóca a magyar lobogó és ismeri el „a külföld“, hogy a magyarok derék katonák, kitűnő lovasok, nagyszerű sportemberek s „európai mértékkel“ mérhető írókat, művészeket adnak az egyetemes kulturának.

Mindezek a sikerek, melyeknek annyira tudunk örülni s amelyekben annyiszor meghatódunk, — bár önmagukban véve értékesek — de végeredményben is eltörpülnek a Szent-Györgyi professzor Nobel-díja mellett. Ennek a Nobel-díjnak melegítő fényköre alá húzódunk most mindnyájan, szerte a Csonkaországban és a megszállott részekben tizenkétmillió magyarok, ez a Nobel-díj már nem vállveregetés. Nem, ebben van még valami, ami ezt a szavakkal kifejezhetetlen örömet teljessé teszi: az egyenrangúság érzése.

Mennyire szükségünk van most erre! Hogy egy kicsit kiegyenesíthessük derekunkat! Egy kicsit felfelé nézhessünk és előre és pedig nem a szónak halálisan üres iskolai értelmezésében, hogy tudniillik „a magyar ember délceg járása, büszke, nyílt tekintetű“, nem, ezeket már szükség sincsen; igazán és bizakodva nézhetünk előre és felfelé.

Most, az első örömeik lázaiban valaki azt kérdezte tőlem:

— Te sokáig voltál Szegeden, mit tudsz Szent-Györgyről?
 — Semmit. — S ezután a lapok riportjából, a cikkekből és a megjelent fényképekből megpróbálom magam elé állítani ezt az embert, a Nobel-díjas Szent-Györgyi professzort. Nézem ezt a dertűs és erős, optimista arcot, — amint pipával a szájában a mikroszkóp fölé hajlik — olvasom a tudósításokat, hogy míg Szeged szeretnődozott, virággal diszítette kocsiját és ünnepekre készült, ő aludt. Hálószerkevényén a Nobel-díjat jelentő távirattal aludt, mert eljött az álvás ideje és ő ilyenkor aludni szokott. Idézem magamban amit a szegedi egyetem rektorának köszöntésére válaszolt, „egész életemen keresztül csak a megismerésért dolgoztam, nem pedig az elismerésért“. Nem látszik előre megfogalmazott válasznak. A riportokból és cikkekből kibontakozik egy „egész ember“, aki hosszú esztendőig járt egyetemről-egyetemre, kutatóintézetekben dolgozott, nagy eredményeket ért el, — kis nemzet fiának megszámíthatatlanul sokszor annyit kell dolgozni a megismerésért vagy az elismerésért — s a magán-

életéről a legközelebbi hozzátartozóin és ismerősein kívül senki nem tudta még azt sem, hogy nő, hogy felesége is orvos, hogy leánya is orvosnak készül, szóval semmi olyan „érdekeség“, amit egy „népszerű tudósról“ általában tudni szoktak az emberek.

Ami nincsen benne semmi csinált misztikum, semmi „tudósi elzárkózás“, semmi állszakáll, hiszen az élet örömeit szerető és élvezni tudó ember, aki munka után játszott a munkatársai-val. Sportember, — mint mondja, sport nélkül még dolgozni sem tudna — egész ember tehát, a szónak tiszta értelmében, aki, nagyképűség nélkül végigcsinálta mindent, ami jól esik s ami hasznos. Egy ember, aki a munkája, a családja és a sport örömei között csendes és belső élményekben gazdag, kiegyensúlyozott életet épített fel magának. S mikor mindebből a sok apró vonásból a teljes embert magam elé képeletem, azt mondom: „íme, egy angol ur, egy angol tudós“.

És ez az! Kis nemzet fiának lenni... — megcségyenülések és mellőzések, keserűségek és méltatlan kiüldözések között egy kicsiny körből figyelni mindent, összehasonlítani, jaj, összehasonlítani! Hozzámérni valamihez mindent, valami nálunk jobbhoz, többhöz, nagyobbhoz s mondom: „olyan, mint...“ S amint felbukkan ez az összehasonlítás, a hozzá mérés, amint megfogam, amint rezdül, önkénytelenül, reflexszerűen: már el is dobom magamtól!

S ezt a belső gesztust, amellyel eldobom, a lealacsonyító csattanót, — „olyan mint...“ — ezt kell megköszönjük Szent-Györgyi professzornak. Igaz szívből, hálással és meghatva kell megköszönjem neki, hogy előre nézhetek és felfelé, megköszönni, hogy rájöttem erre — őrajta keresztül — hogy nem kell összehasonlitanom, nem kell egy kis szabadabb lélegzétvételhez öszkeresgelnem a szálak közül a példákat „nagy nemzetek fiait“ közül, — nem „olyan, mint egy francia“, nem „olyan, mint egy amerikai“ és nem angol ur, nem angol tudós, hanem megnyugodva mondhatom magamnak: egy emberre, akit méltó elismerés ért: ime, egy magyar ur, egy magyar tudós.

T. S.

— A **Magyarság legközelebbi száma** Mindenszentek ünnepe után szerdán reggel a rendes időben jelenik meg.

— **Uj titkos tanácsosok.** A kormányzó a miniszterelnöknek a minisztérium nevében tett előterjesztésére berezelt **Berczelly Jenő** dr. igazságügyminisztériumi államtitkárnak és nagycsepcesényi és muthnai **Vladár Gábor** kuriai tanácselnöknek a haza szolgálatában szerzett kiváló érdemeik elismerésül a **titkos tanácsosi** méltóságot adományozta.

Budára fel!

Télikabátot, felöltőt, ruhát, pongyolát, kötöttáru

legújabb divat szerint, nagy választékban olcsón vásárolhat

FÁBIÁN JÓZSEF
I., SZÉLL KÁLMÁN-TÉR

27 év óta fennálló legnagyobbított divatházában

Függönyanyagok
szőnyegek
Paplanok

Szabott árak
Próbáltukék
26 kirkat

— **Kinevezés.** A kultuszminiszter a tudományos tisztviselők létszámában **Haraszthy Gyula** dr. budapesti Pázmány Péter tudományegyetemi könyvtári díjnyokot gyakoronkák nevezte ki.

— **Laky rendőrfőtanácsos nyugalombavonul.** A rendőrfőkapitányság szombati napiparancsa közli, hogy **Laky Elemér** dr. rendőrfőtanácsos nyugalombavonul. A kitűnő rendőrtörzstiszt egyik legkiválóbb tagja volt a testületnek. Egy időben a VI. kerületi kapitányság élén működött, majd a főkapitánysági bünyügyi osztályra került, ahol a lopási ügyekben nyomozó csoport vezetésével bízták meg. Szolgálati ideje letelet és most saját kérelmére történt a nyugalmahelyezés.

— **Gondtalan életet akar teremteni gyermekeinek?** Akar leányának illő hozományt, fiának pályája megkezdéséhez szükséges tőkét biztosítani? Akarja? Akkor kössön életbiztosítást.

— **November 4-ig lehet jelentkezni a gépirőbajnoki versenyre.** A Magyar Gyorsírók Országos Szövetségének gépirási bizottsága közli, hogy a november 14-én Budapesten (IV., Pázmány Péter-tér 5. alatt) rendezendő magasfokú országos gépirőversenyre november 4-ig lehet jelentkezés levelezőlapon jelentkezni. Egyidejűleg csekkalapon be kell küldeni az egyenként 3 pengő nevezési díjat a szövetség 44.972. számú csekkzámlájára. A szövetség titkársága érdeklődőknek készséggel küld nyomtatott meghívót, amely a részletes versenyszabályokról tájékoztat.

Vasárnap avatják fel Kádár Lehel síremlékét

Kádár Lehelnek, a keresztény magyar irodalom és ujságírás korán elhunyt halottjának síremlékét október 31-én, vasárnap délelőtt 11 órakor avatják föl a budai farkasréti temetőben. Az egyházi szentelést **Czapik Gyula** dr. pápai prelátnak végzi. A sírköveavatast beszédet mondanak **Saly Dezső**, az *Uj Nemzedék* főszerkesztője, **Lendvai István**, a *Magyarság* főmunkatársa és **Kun Andor** dr. szerkesztő. Kádár Lehel sírja a 7/3 parcella, I. sor, 28. sírhelyen van.

— **Keresztes-Fischer Lajos altábornagy lett.** A kormányzó **Keresztes-Fischer Lajos** altábornokot, aki két év óta a kormányzói katonai iroda élén áll, altábornaggyá nevezte ki. **Keresztes-Fischer Lajos** kinevezése ugy a katonai, mint polgári körökben nagy örömet keltett. Valószínűnek tartják, hogy **Keresztes-Fischer** altábornagy magasabb katonai beosztást kap.

— **A Pester Lloyd új főszerkesztője Ottlik György.** **Vérsi József**, a *Pester Lloyd* főszerkesztője, november 1-én megváltik állásától, nyugalomba vonul. A lap főszerkesztői állását **Ottlik György** veszi át.

— **Wolff Károly-émlékünnep.** A *Keresztény Községi Párt* és Budapest keresztény társadalmá november 3-án, szerdán délután fél 6 órakor a pesti Vigadóban **Wolff Károly-émlékünnepélyt** rendez. Műsor: Szabados: **Hiszkegy**. Előadja a *Beszékt* közművelődési egyesülete énekara. Vezényel: **Müller Károly** zeneigazgató. Elnöki megnyitó. Tartja **Csilléry András** dr., a *Keresztény Községi Párt* elnöke. **Petrováczy Gyula**: **Wolff Károly**, az államférfi és politikus. **Cselényi Pál** dr.: Üzenet **Wolff Károlynak**. Utána a párt koszoruját, kegyeleti küldöttség viszi ki **Wolff Károly** sírjához a farkasréti temetőbe. Zsakovszky: **Gyászdal**. Előadja a *Beszékt* közművelődési egyesülete énekara. Vezényel: **Müller Károly** zeneigazgató. Költemény. **Irtó** és előadja: **Szathmáry István**, a *Petőfi Társaság* tagja. **Papp Jenő**: Ki volt **Wolff Károly**? **Himnusz**, előadja a *Beszékt* közművelődési egyesülete énekara. Vezényel: **Müller Károly** zeneigazgató.

— **A nyelvművelő bizottság új tagjai.** A Magyar Tudományos Akadémia nyelvművelő bizottsága pénteken tartott ülésén **Pintér Jenő** elnök indítványára **Csathó Kálmánt** és **Szinnyei Ferencet**, **Radó Antal** indítványára pedig **Halász Gyulát** meghívta tagjai sorába.

CSILLÁR

— **Heves és Gabányi szücsök** (IV., **Petőfi Sándor**-utca 10.), akik clesó áraiokról eddig is ismertek voltak, az enyhe időjárásra való tekintettel, áraiakat még jobban mérséklék. A minőség változatlan.

Télikabátok

finom kivitelben, dús szőrmézéssel, gyapju vatalinnal bélelve.

1. Modell. Valódi sirsaz szőrmével 98.-
2. Modell. Spicelt amerik. opusum szőrmével 78.-
3. Modell. Dél-amer. skunks szőrmével 58.-
4. Modell. Sirsaz perzsáláb szőrmével, meleg vateollal bélelve.... 39.-

Csinos kötött ruhák

Saját gyárunkban állítjuk elő, az ára azért ily jutányos 14.80

Divatos szövet ruhák .. 17.80

Gloké délutáni ruhák .. 16.80

Szövet aljak 4.90

Crepmongol bluzok .. 4.80

Flanell pongyolák és házi ruhák 3.90

Fényves
KALVIN-TÉRI

— **Ünnepség az Olaszok Házában a Marcia su Roma évfordulója alkalmából.** Vasárnap, október 31-én, délután félhatkor az *Olaszok Házában* (Pázmány Péter-tér 5.) **Vinci-Gigliucci** Luigi Orazio gróf királyi követ jelenlétében **Bigini Carlo** Alberto professor, olasz képviselő emlékezik meg a *Marcia su Roma* tizenötödik évfordulójáról. Az olasz kolónia tagjait felkéri az ünnepségen való részvételre. — **Domenica 31. Ottobre p. v. alle ore 17.30** alla Casa degli Italiani (Pázmány Péter-tér 5.) ed alla presenza di S. E. il R. Ministro d'Italia **Luigi Orazio Vinci Gigliucci** l'On. Prof. **Carlo Alberto Bigini** commemorerà la *Marcia su Roma* al suo quindicesimo anniversario. La Colonia Italiana è invitata ad intervenire alla cerimonia. Martedì 2 Novembre, e non il 1. come precedentemente comunicato, avrà luogo al *Cimitero Militare di Rákoskeresztur* una Messa al Campo in suffragio dei soldati italiani morti in Ungheria.

Foló, Rádió, Részlet, Csere LANG TIBOR,

— **Előadás a délszláviai magyarokról.** A Magyar Nemzetpolitikai Társaság pénteki, évadnyitó előadóján a *Pátria Klub* helyiségében **Csuka Zoltán**, a *Láthatár* szerkesztője magasszínvonalú előadás keretében ismertette a *magyarok kulturéletét Délszláviában*. A mindvégig nagy érdeklődéssel hallgatott előadást vita követte, amelynek során hozzászóltak: **vitéz Nagy Iván** dr. kultuszminisztériumi titkár, **Murányi Győző** dr., **Farkas Geiza** dr. és **Szűts Iván** dr.

ETERNA

Világmarka!

Ha Ön egy abszolút megbízható precíziós órát akar — úgy kérje ezen 1836 óta ismert márkát

— **Lenhossék emléktábláját november 6-án lepezik le.** A Pázmány-egyetem anatómiai intézete november 6-án, szombaton délelőtt 10 órakor lepezi le az anatómiai intézet termében **Lenhossék Mihály** emléktábláját. Az ünnepi beszédet **Kiss Ferenc** dr. tanár fogja mondani, az Akadémia koszoruját **Zimmermann Ágoston** dr. egyetemi tanár helyezi el beszéd kíséretében.

— **Minék köszönheti** páratlan közkedveltségét a „Zephir“ kályha? 1. Légerkulációval gyorsan fűt fel. 2. Egyenletes meleget áraszt és állandóan tartja a meleget. 3. Kezelése a legegyszerűbb, rendkívül tartós és tiszta. 4. Ideális folytonos kályha. Árlapot ingyen küld: Héber Sándor kályha- és tüzhelygyár, Vilmos császár-ut 39. Telefon: 124-610.

Felhívás meleg családi otthonra vágyó hölgyeknekhez!

Hölgyeim! Dolgozó Nők, Férjes Asszonyok! Ne hagyják a családi élet bensőséges melegét kihűlni, gondoskodjanak arról akkor is, amikor ez a legnehezebb: télen. A legolcsóbb módja ennek az, hogy lakásaikba tetszetős kivitelű és kitűnő szerkezetű Gyöngykályhát állítanak, amely a legolcsóbb szénfajtával, a gyöngyszénnel fűthető. Az olcsó tüzelőanyag gazdaságos kihasználása révén nagy megtakarítás érhető el Cserékályhába is beépíthető a hasonló rendszerű Gyöngy-előtűt. Megtekinthető a Magyar Radiátorgyár r.-i., **Andrássy-ut 13. szám** alatti mintaraktárában.

Télikabát

ősziöltöny-ujdonságok

a legszebb divatszínekben, méretre, rendkívül olcsón, kedvező fizetési feltételek.

Tekintse meg nagy szövetraktárunkat vételkényszer nélkül!

Kerekes és Vajna uridivatszabók Erzsébet-krt 22, I.